

A.V.Education Society's
DEGLOOR COLLEGE, DEGLOOR
Department of Marathi

Programme Specific Outcomes – Course Outcomes – (M.A. – Marathi)

1. M A MARATHI - First Year, Semester – I (Paper-wise)

Name of the Paper - (अनिवार्य) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास
(इ. स. १८१८ ते इ. स. १९४७) – I

१. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याचा अभ्यास करण्यासाठी अभिरुची निर्माण झाली.
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासातील परंपरा समजण्यासाठी जाण प्राप्त.
३. स्वातंत्र्यपूर्व मराठी वाङ्मयाची वाटचाल समजली.
४. विविध वाङ्मय प्रकारांचा उद्गम आणि विकास कसा झाला याचा मागोवा घेता आला.
५. स्वातंत्र्य चळवळींचे पडसाद साहित्यामध्ये कसे उमटले आहेत, याबद्दल माहिती मिळाली.
६. ब्रिटिश सरकारच्या प्रभावांचा आणि इंग्रजी साहित्याच्या संपर्कातून मराठी साहित्यात कोणती स्थित्यंतरे घडली, याबद्दल साहित्यिक आणि साहित्यकृती यांचे अवलोकन घडले.
७. मराठी भाषा आणि साहित्य यांचे अनुबंध कालसुसंगत कसे आहेत, यांचे विवेचन शक्य.

2. Name of the Paper - अभ्यासपत्रिका – ऐतिहासिक भाषाविज्ञान - II

१. भाषाविज्ञान ही संकल्पना समजली.
२. भाषेचा इतिहास कळला.
३. भाषेच्या शास्त्रशुद्ध अभ्यासाचे इतिहासातील प्रमुख टप्पे समजले.
४. बोलींविषयीचे गैरसमज दूर झाले.
५. भाषा अभ्यासाच्या विविध दृष्टीकोनांशी परिचय.
६. स्वभाषेकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित .

3. Name of the Paper --अभ्यासपत्रिका- वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास कथा आणि कादंबरी : – III

1. कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराची ओळख.
2. स्वातंत्र्योत्तर काळातील कथा आणि कादंबरीचे स्वरूप वैशिष्ट्ये-ज्ञात.
3. निवडक कथाकार आणि कादंबरीकार यांच्या साहित्यकृतींची ओळख.
4. कथा आणि कादंबरीचे घटक, विशेष, प्रकार आणि रचनाबंध इ.चा परिचय.
5. कथा आणि कादंबरी या वाङ्मय प्रकारांबद्दल अभिरुचीचे विकसन.

6. अभ्यासक्रमातील साहित्यकृतीचे आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन.
7. कथा आणि कादंबरीच्या अभ्यासातून आभासी जीवनदर्शनाचा अनुभव.
8. समकालीन सामाजिक प्रश्न समजून घेण्यास मदत.
9. लेखकाच्या लेखनशैलीचे स्वरूप समजून घेण्यास मदत.
10. नवोदित लेखकांना लेखनासाठी प्रेरणा.

4. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका - लोकप्रिय साहित्य- -IV

१. लोकप्रिय साहित्य संकल्पना समजली.
२. वाचकांची अभिरुची आणि साहित्य नवनिर्माण यांचा अनुबंध कळला.
३. लोकप्रिय साहित्य, अभिजात साहित्य आणि श्रेष्ठ साहित्य यातील सीमांचा अभ्यास कसा करावा ते कळले.
४. मराठीतील लोकप्रिय साहित्याचा परिचय.
५. लोकप्रिय साहित्य या संकल्पनेसंबंधीचचे गैरसमज दूर.
६. लोकप्रिय आणि बाजारू साहित्यातील यातील अंतर कळले.
७. श्रेष्ठ अभिजात साहित्याची लोकप्रियता आणि तिचे निराळेपणाचे आकलन.
८. मराठी समाजाच्या अभिरुचीचे आकलन झाले.

M A MARATHI - First Year, Semester – II

5. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका - - (अनिवार्य) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(इ. स. १८१८ ते इ. स. १९४७) – V

१. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याचा अभ्यास करण्यासाठी अभिरुची निर्माण झाली.
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासातील परंपरा समजण्यासाठी जाण प्राप्त.
३. स्वातंत्र्यपूर्व मराठी वाङ्मयाची वाटचाल समजली.
४. विविध वाङ्मय प्रकारांचा उद्गम आणि विकास कसा झाला याचा मागोवा घेता आला.
५. स्वातंत्र्य चळवळींचे पडसाद साहित्यामध्ये कसे उमटले आहेत, याबद्दल माहिती मिळाली.
६. ब्रिटिश सरकारच्या प्रभावांचा आणि इंग्रजी साहित्याच्या संपर्कातून मराठी साहित्यात कोणती स्थित्यंतरे घडली, याबद्दल साहित्यिक आणि साहित्यकृती यांचे अवलोकन घडले.
७. मराठी भाषा आणि साहित्य यांचे अनुबंध कालसुसंगत कसे आहेत, यांचे विवेचन शक्य.

6. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका- वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - P –VI

१. भाषाविज्ञान ही संकल्पना समजली.
२. भाषेचा इतिहास कळला.

३. भाषेच्या शास्त्रशुद्ध अभ्यासाचे इतिहासातील प्रमुख टप्पे समजले.
४. बोलींविषयीचे गैरसमज दूर झाले.
५. भाषा अभ्यासाच्या विविध दृष्टीकोनाशी परिचय.
६. स्वभाषेकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित .
७. स्वन-स्वनिम –स्वनांतर,पदिम व्यवस्था, वाक्यविचार, अर्थविचार या भाषाविज्ञानातील संकल्पनाची जाण,.. विभक्तीविचार, प्रयोगविचार, भाषिक परिवर्तन या घटकांचा परिचय.

7. Name of the Paper --अभ्यासपत्रिका- वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास कथा आणि कादंबरी : – VII

1. कविता या वाङ्मयप्रकाराची ओळख.
2. स्वातंत्र्योत्तर काळातील नाटक आणि कविता यांचे स्वरूप वैशिष्ट्ये-जात.
3. निवडक नाटककार आणि कवी यांच्या साहित्यकृतींची ओळख.
4. नाटक आणि कविता यांचे घटक, विशेष, प्रकार आणि रचनाबंध इ.चा परिचय.
5. कविता आणि नाटक या वाङ्मय प्रकारांबद्दल अभिरुचीचे विकसन.
6. अभ्यासक्रमातील साहित्यकृतीचे आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन.
7. नाटक आणि कविता यांच्या अभ्यासातून आभासी जीवनदर्शनाचा अनुभव.
8. समकालीन सामाजिक प्रश्न समजून घेण्यास मदत.
9. लेखकाच्या लेखनशैलीचे स्वरूप समजून घेण्यास मदत.
10. नवोदित लेखकांना लेखनासाठी प्रेरणा.

8. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका - बालकुमार साहित्य, PAPER –VIII

१. बालसाहित्य विषयक ओळख.
२. प्रौढ साहित्य आणि बालसाहित्य यातील भेद समजले
३. मराठी आणि जागतिक बालसाहित्यातील कलाकृतीचा स्थूल परिचय.
४. बालकांचे मानसशास्त्र कळण्यास मदत.
५. बालसाहित्याचा इतर कलाप्रकारांशी अनुबंध कळला.
६. बालहक्क, बालकांचे अधिकार, बालकासंबंधीचे कायदे, बालमानसशास्त्र याविषयी नवे भान.

M A II SEM III - MARATHI

9. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका- साहित्य समीक्षाशास्त्र - PAPER- IX

१. साहित्याचे स्वरूप, साहित्याची प्रयोजने आणि साहित्य निर्मितीची प्रक्रिया समजली.
२. साहित्याची आस्वादप्रक्रिया समजून घेऊन साहित्याच्या भाषेचा अभ्यास.
३. साहित्य आणि समाज यातील परस्पर संबंध कळले.
४. वाङ्मयप्रकारांची संकल्पना समजली आणि वाङ्मयीनमूल्ये अभ्यास.

५.. साहित्याचे आकलन, मूल्यमापन आणि विश्लेषण करण्याची समीक्षादृष्टी निर्माण प्राप्त.

10. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका :- सामाजिक भाषाविज्ञान- X

१. सामाजिक भाषाविज्ञान या अध्ययनक्षेत्राचा परिचय.
२. सामाजिक भाषाविज्ञान पायाभूत संकल्पनांचा अभ्यास.
३. समाजातील लिंगभेदाचा भाषेवर होणा-या परिणामांची जाण.
४. भाषा, विचार आणि संस्कृती यांच्या अनुबंधाचा अभ्यास.
५. भाषा आणि सामाजिक व्यवहार यातील आंतरसंबंधांचा अभ्यास.
६. संदर्भानुसार व परिस्थितीनुसार भाषेत दिसून येणाऱ्या भेदांचा अभ्यास.
७. सामाजिक संज्ञापन प्रक्रियेतील भाषासंपर्काचे स्वरूप कळले.

11. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका : साठोतरी वाङ्मयीन प्रवाह (ऐच्छिक) - XI

१. साहित्यप्रवाहाची संकल्पना परिचय.
२. साहित्यप्रवाहांच्या मूल्यमापनाच्या दृष्टीकोनाचे विकसन.
३. विविध साहित्यप्रवाहांची ओळख.
४. साहित्य चळवळींच्या उदयाच्या कारणमीमांसेचा शोध.
५. साहित्यप्रवाहाविषयी उपलब्ध आलोचनेचा परिचय.
६. विविध साहित्य प्रवाह आणि साहित्यिकांच्या लेखनाचे मूल्यमापन कसे करावे, याबाबत दृष्टीकोन विकसित.
७. विशिष्ट लेखकाची वाङ्मयीन स्थाननिश्चिती कशी करावी याचे आकलन.
८. साहित्य चळवळींच्या उदयाची कारणमीमांसा कळली.

किंवा Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका :- लोकसंस्कृती व मराठी लोकसाहित्य (ऐच्छिक) - XI

१. लोकसंस्कृतीचे स्वरूप समजले.
२. समाज आणि लोकसंस्कृतीचा अभ्यास.
३. बोली आणि सांस्कृतिक परंपरांचा अभ्यास.
४. लोकतत्वे माहिती.
५. विद्यार्थ्यांना साहित्य आणि संस्कृतीचे वैभव समजले.
६. लोकसाहित्यातील समाजवास्तवाचा परिचय.
७. लोकजीवनाकडे पाहण्याची नवीदृष्टी मिळाली.
८. लोकसंस्कृतीशी परिचय.
९. लोकसंस्कृतीचे वेगळेपण कळले.

12. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका : एका लेखकाचा अभ्यास -

मध्ययुगीन - संत तुकाराम (ऐच्छिक) - XII

१. मध्ययुगीन काळातील मराठी साहित्याच्या निर्मितीची राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक आणि धार्मिक परिस्थितीचे अवलोकन.
२. मध्यकाळातील संतांचे चरित्र ज्ञात.
३. . अभंग या काव्याच्या छंद प्रकाराचा परिचय.
४. संत तुकारामांच्या अभंग रचनेतील वैविध्यपूर्णतेची माहिती प्राप्त.
५. संत तुकारामांच्या समकालीन परिस्थितीचे अवलोकन.
६. संत तुकारामांची चरित्रात्मक माहिती प्राप्त.
- ७ . संत तुकारामांच्या अभंग रचनेतील वैविध्यपूर्णतेचा परिचय.
८. मध्ययुगीन मराठी कवितेचे निखळ सौंदर्य समजले.

किंवा

Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका - एका लेखकाचा अभ्यास - आधुनिक - नागनाथ कोतापल्ले (ऐच्छिक) - XII

१. नागनाथ कोतापल्ले या लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण, लेखकाची वाङ्मयीन निर्मिती, प्रेरणा व समकालीन सांस्कृतिक व वाङ्मयीन वातावरण समजल्या. त्यांच्या परस्पर संबंधाचा शोध घेतला.
२. एकाच लेखकाच्या विविध वाङ्मयीन प्रकारांतून प्रकटणाऱ्या वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वाचा परिचय.
३. लेखकाची वैविध्यपूर्ण साहित्य निर्मिती व त्याचे वाङ्मयातील योगदान याची माहिती प्राप्त.
४. लेखकाचे जीवनविषयक तत्त्वज्ञान व त्याचे साहित्य संस्कृतीमधील आविष्कार याची संगती कळली.
५. लेखकाची वाङ्मयीन दृष्टी व त्याची साहित्यदृष्टी यातील अनुबंध लक्षात आला.
६. लेखकाच्या साहित्यकृतीचे आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन केले.
७. लेखकाच्या लेखनशैलीचे स्वरूप समजले.
८. या अभ्यासातून जीवनदर्शन व समाजदर्शनाचा प्रत्यय.
९. समीक्षाग्रंथातून लेखकाची वाङ्मयविषयक व साहित्यविषयक दृष्टीची प्रचिती.
१०. नवोदित लेखकांना लेखनविषयक प्रेरणा व दिशा मिळाली.

M A II SEM IV MARATHI

13. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका - समीक्षापद्धती आणि साहित्य संशोधन - : XIII

१. साहित्य कलाकृतीचे योग्य मूल्यमापन करण्याची दृष्टी.

२. साहित्य, समाज आणि संशोधनाचा अनुबंध लक्षात घेऊन योग्य मूल्यमापन आणि सत्यशोधन करण्याची दृष्टी भेटली.
३. भूतकाळ आणि वर्तमान काळाच्या पार्श्वभूमीवर योग्य मूल्यमापन, सत्यशोधन, कार्यकारणसंबंध आणि दृश्य बदलाचा अभ्यास कसा कराव ते कळले.
४. सामाजिक संदर्भ आणि ऐतिहासिक सत्य, तसेच ऐतिहासिक घटना व प्रतिभा यांचे आकलन झाले.
५. प्रतिभाविज्ञानाचे आकलन .
६. विविध प्रकारच्या साहित्यविषयक आणि भाषिक आकलन व अभ्यासासाठी जाण.
७. साहित्य, समाज, संस्कृती आणि वाङ्मयीन प्रवाह -प्रवृत्ती यांच्या सखोल आणि परिपूर्ण अध्ययन-अध्यापन ८. आणि समीक्षा व संशोधनासाठी बौद्धिकतेची चालना.
९. समीक्षा व संशोधन संदर्भात सत्यशोधन व मूल्यमापन करण्यासाठी आवश्यक ज्ञान प्राप्त.
१०. साहित्यिक कलावंत, समाज आणि संस्कृती यांचा अनुबंध लक्षात घेण्यासाठी साहित्य व संशोधन पद्धतींच्या वापराच ज्ञान.

14. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - XIV

- १ मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा परिचय आणि मराठी संस्कृतीची ओळख झाली.
२. विविध कालखंडातील साहित्य प्रवाह, प्रवृत्ती आणि प्रेरणा यांचा परिचय.
३. राजकीय, सामाजिक आणि सांस्कृतिक स्थित्यंतरांची माहिती प्राप्त.
४. साहित्याची क्रमशः निर्मिती कशी झाली याची माहिती.
५. विशिष्ट कालखंडांची वैशिष्ट्ये समजली.
६. संस्कृती अभ्यासाची संकल्पना कळली.
७. संस्कृती आणि साहित्य यांचे अन्योन्यसंबंध आणि साहित्याधारे संस्कृतीचे विश्लेषणसचा दृष्टीकोन विकसित.
८. साहित्यनिर्मितीच्या बदलत्या प्रेरणा समजून राजसत्तेचे साहित्यावर होणारे परिणाम लक्षात आले.

15. Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका : मराठी वैचारिक साहित्य (ऐच्छिक) - xv

१. मराठी वैचारिक साहित्याच्या अभ्यासाची आवड निर्माण आणि साहित्य परंपरांची ओळख झाली..
- २.. समकालीन राजकीय, धार्मिक, सामाजिक व सांस्कृतिक संघर्षांच्या चळवळी आणि वैचारिक साहित्य यातील अनुबंधाचा शोध.
३. वैचारिक साहित्याचे स्वरूप समजले. त्यातील वाङ्मयीन महात्म्य समजले
४. साहित्याच्या निर्मितीमागील प्रेरणा, प्रयोजन व विशेषांची माहिती प्राप्त.
५. नवोदितांना वैचारिक साहित्य लेखनाची प्रेरणा.

६. मराठी विषयाच्या प्रस्तुत अभ्यासक्रमातून वैचारिक प्रगल्भता निर्माण वाढली. त्यामुळे अभ्यासकांचे सामर्थ्य आणि मर्यादा कळण्यास मदत.

७. सामाजिक धार्मिक, सांस्कृतिक सोहार्द टिकविण्यासाठी दृष्टी प्राप्त.

८. वैचारिक वाङ्मयातील समृद्ध परंपरेचे आस्वाद, आकलन, मूल्यमापन कसे करावे ते कळले. मतवैचित्र्यांची चिकित्सा करण्यास दिशा मिळाली.

९. स्वातंत्र्य, समता, बंधुता व न्याय या आदर्शमूल्यांच्या उपयोजनांची जाणीव किंवा

Name of the Paper -- अभ्यासपत्रिका :- **तौलनिक साहित्य (ऐच्छिक)** -xv

१. तुलनेची संकल्पना आणि तौलनिक साहित्य ही संकल्पना कळली.

२. भारतीय साहित्याचा परिचय आणि विश्व साहित्याशी ओळख.

३. संस्कृती अभ्यासाकडे विद्यार्थ्यांचे लक्ष वेधले.

४. तुलनाकाराचा उदय.

५. नव्या दृष्टिकोनाशी परिचय व विकास.

६. भारतीय आणि विश्व साहित्याशी परीचयामुळे आकलनक्षमतेत वाढ.

७. प्रत्यक्ष तुलना करण्याएवढी प्रगल्भता.

16. Name of the Paper - अभ्यासपत्रिका : **प्रादेशिक साहित्य (ऐच्छिक)** - xvi

१. प्रादेशिक साहित्याची संकल्पना, परंपरा, इतिहास व वैशिष्ट्ये समजली.

२. प्रादेशिक साहित्याचा समजून घेणे आणि समीक्षा समजून घेणे .

३. प्रादेशिक साहित्यातील साहित्यप्रकारांचा अभ्यास झाला.

४. साहित्याचे प्रवाह आणि प्रकार लक्षात आले.

५. काळ आणि साहित्यलेखनाचा दृष्टिकोन याबद्दल जाणीव समृद्ध.

६. महत्वाच्या प्रादेशिक लेखकांच्या लेखनाचा व निवडक कलाकृतींचा परिचय.

७. भिन्न- भिन्न साहित्य प्रवाहातील कलाकृतींमध्ये असणारा भूप्रदेश कसा निराळा असतो, हे कळले.

किंवा

Name of the Paper - अभ्यासपत्रिका : **अमराठी प्रांतातील मराठी साहित्य** - xvi

१. बृहन्महाराष्ट्र ही संकल्पना समजली.

२. मराठी माणसांचा व साहित्याचा भूगोल आला.

३. अमराठी प्रांतात राहणाऱ्या मराठी लेखकांच्या कार्याचा परिचय.

४. महाराष्ट्र राज्याबाहेरील मराठी संस्कृतींच्या भाषिकरूपांचा अभ्यास.

५. आंतरभारती ही संकल्पना समजली. मराठी साहित्याच्या विस्तारलेल्या परिघाचा परिचय.

६. मराठी माणूस, मराठी भाषा व मराठी साहित्य याविषयीचे आकलन समृद्ध.
७. महाराष्ट्रातील व महाराष्ट्राबाहेरील मराठी साहित्याचे निराळेपण कळले.
८. महाराष्ट्राबाहेरील मराठी संस्कृतीचा परिचय. तसेच महाराष्ट्रापासून दूर प्रांतातील मराठीविषयक कार्याचा परिचय.

17. Name of the Paper - अभ्यासपत्रिका : xvii - प्रकल्पलेखन (अनिवार्य)

१. संशोधनाची लेखन पद्धती समजली.
२. प्रत्यक्ष प्रकल्पकार्य सादर.
३. संदर्भाचे महत्व समजले.
४. शोधनिबंध लेखनाचे नियम आत्मसात.
५. टिपणे काढण्याच्या पद्धतीची सवय.
६. संशोधनाची पूर्वतयारी व संशोधनाचा दृष्टिकोन विकसित.
७. संशोधनाकरिता भाषा विकास.
८. विविध संशोधन पद्धतींचे उपयोजन करण्याचा अनुभव.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

एम. ए. द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम

जून २०२० पासून

सत्र तिसरे

अभ्यासपत्रिका : IX - साहित्य समीक्षाशास्त्र

अभ्यासपत्रिका : X - सामाजिक भाषाविज्ञान

अभ्यासपत्रिका : XI - साठोत्तरी वाङ्मयीन प्रवाह

किंवा

अभ्यासपत्रिका : XI - लोकसंस्कृती व मराठी लोकसाहित्य

अभ्यासपत्रिका : XII - एका लेखकाचा अभ्यास - मध्ययुगीन - संत तुकाराम

किंवा

अभ्यासपत्रिका : XII - एका लेखकाचा अभ्यास - आधुनिक - नागनाथ कोतापल्ले

सत्र चौथे

अभ्यासपत्रिका : XIII - समीक्षापद्धती आणि साहित्य संशोधन

अभ्यासपत्रिका : XIV - मध्ययुगीन मराठी वाडमयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

